

تحلیل پژوهش‌های منتشر شده در دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶

جواد جهان*

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تحلیل روندی، موضوعی و روش‌شناختی مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ انجام شده است، روش پژوهش، توصیفی و از نوع کاربردی و به شیوه تحلیل محتوا است. جامعه آماری شامل کلیه مقالات انتشار یافته به تعداد ۲۹۷ مقاله است. ابزار گردآوری داده‌ها سیاه‌واری تحلیل محتوا بود، که روایی آن توسط متخصصان تأیید شد. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها بر اساس شمارش فراوانی، درصد، کدگذاری و تحلیل تفسیری بود. نتایج نشان می‌دهد که مجموعاً ۴۱ شماره و ۲۹۷ مقاله انتشار یافته است، بیشترین و کمترین مقالات به ترتیب مربوط به سال‌های ۱۳۸۲ با ۱۰,۷۷۴ درصد و ۱۳۸۶ با ۲,۰۲۰ درصد است. مشارکت مردان ۶۷,۹۳۳ درصد و مشارکت زنان ۳۲,۰۶۶، تعداد مقالات انفرادی ۷۲,۰۵۳ درصد و مقالات گروهی ۲۷,۹۴۷ درصد بوده است. ۵۶,۲۹۴ درصد پژوهشگران، وابسته به دانشگاه دولتی بوده‌اند؛ در تحلیل رتبه علمی، رتبه استادیار با ۴۷,۲۶۸ درصد، بیشترین و کارشناس با ۱,۱۸۷ درصد، کمترین میزان را کسب کرده‌اند. نتایج تحلیل موضوعی نشان می‌دهد که حوزه علوم سیاسی، کمترین و حوزه نقد، بیشترین درصد را به خود اختصاص داده‌اند. یافته‌های تحلیل روش‌شناختی نشان می‌دهد که پژوهش‌های کیفی با ۸۶,۱۶۴ درصد، بیشترین و پژوهش‌های ترکیبی با ۴,۷۱۳ درصد، کمترین مقدار را به خود اختصاص داده‌اند. با استناد

---

* دکترای مطالعات برنامه درسی، مدرس دانشگاه فرهنگیان (javadJahan18@gmail.com)

تاریخ پذیرش: ۹۷/۸/۲۰

تاریخ دریافت: ۹۷/۳/۱۲

پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی، شماره ۴۳، پاییز و زمستان ۱۳۹۷، ص ۵۵-۸۹

به یافته‌های پژوهش می‌توان گفت ارتقای مشارکت زنان، گرایش بیشتر پژوهشگران به کارهای گروهی، گرایش به تحلیل و نقد، افزایش مشارکت اساتید دارای مرتبه علمی بالا و دانشگاه‌های دولتی و همچنین تغییر گرایش روش‌شناسی از شیوه کمی به شیوه کیفی و ترکیبی از مهم‌ترین ویژگی‌های پژوهش‌های منتشر شده در دو فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی است.

کلید واژه‌ها

تحلیل موضوعی^۱، تحلیل روندی^۲، تحلیل روش‌شناختی^۳، پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی.

مقدمه

با توجه به نقش و اهمیت مجله‌های علمی در عرصه علم و دانش، لازم است که این مجلات، ارزیابی دقیق علمی شوند و برای این منظور می‌توان از روش تحلیل محتوایی و استنادی استفاده کرد. از جمله امتیازات این روش، امکان عملی انجام آن و خصوصیت بارز این شیوه، دور نگه داشتن بسیاری از اعمال نظرهای شخصی و تعصب‌ها از نتایج تحقیق است که احتمال می‌رود در سایر روش‌ها تا حدی دیده شود. همچنین می‌توان با توجه به محدودیت‌های موجود، کارآمدترین منابع اطلاعاتی را انتخاب و تهیه نمود (کوک دا و بکمان^۴، ۲۰۰۷). با بررسی تولیدات علمی در هر حوزه می‌توان در انجام سیاست‌های پژوهشی، برنامه‌ریزی‌های راهبردی انجام داد، پیشرفت‌های حاصل را ارزیابی و کنترل نمود و کیفیت فعالیت‌های پژوهشی را ارتقا داد (قهنویه و همکاران، ۱۳۹۰). رشد روزافزون علم و دانش و افزایش اطلاعات و آگاهی‌ها موجب ظهور فناوری‌های جدیدی گردیده است. به گونه‌ای که همواره رابطه مستقیمی بین حجم اطلاعات علمی و پیشرفت فناوری‌ها از یک سو و ایجاد رفاه و امنیت ملی از سوی دیگر وجود دارد. امروزه برای پیشرفت علمی و آموزشی و رسیدن به حلقه‌های توسعه‌یافتگی، پژوهش و تحقیق، سنگ بنای اولیه به شمار می‌رود و به همین جهت است که همواره می‌توان بین کم و کیف عملکرد پژوهشی در هر

-
1. thematic
  2. demographic
  3. methodological
  4. Cook DA & Beckman

جامعه و میزان توسعه‌یافتگی آن جامعه رابطه مستقیمی برقرار کرد. در جهان معاصر به دلایل متعدد، مجلات علمی در انتقال اطلاعات جاری علمی و فنی نقش مهمی دارند و به اعتقاد پژوهشگران در کنار سایر وسایل ارتباطی در زمینه علم و تکنولوژی دارای جایگاه خاص و منحصر به فرد هستند (غلامی، ۱۳۹۵: ۱). رشد تصاعدی تولید اطلاعات و افزایش بهای منابع اطلاعاتی و از طرف دیگر کاهش بودجه کتابخانه‌ها در سال‌های اخیر، موجب شده است تا کتابخانه‌ها از بین انبوه اطلاعات دست به انتخاب بزنند. یکی از منابع اطلاعاتی که امروزه در سطح وسیع استفاده می‌شود مجله‌ها هستند (دال^۱، ۲۰۰۴). نشریات علمی یکی از مهم‌ترین و بهترین راه‌های اطلاع از آخرین پژوهش‌ها و یافته‌های تخصصی در هر رشته علمی هستند. انجام مطالعات کتاب‌سنجی در مورد این نشریات و تحلیل محتوای مقالات آن‌ها، می‌تواند بیانگر سیر تحولات و جهت‌گیری‌های موضوعی در تحقیقات رشته مربوط باشد (سلک و بزرگی، ۱۳۸۹: ۱). مقالاتی که در نشریات منتشر می‌شوند، به لحاظ سرعت انتشار، تازگی مطالب و تخصصی بودن محتوا، از ضروری‌ترین منابع مورد نیاز پژوهش هستند. مجله‌ها بستری برای ارائه مقاله‌هایی هستند که به سبب ویژگی‌های خاص خود در میان سایر مدارک بیشتر مورد توجه پژوهشگران قرار می‌گیرند (شهریاری، ۱۳۸۵). در این بین، نشریاتی که در حوزه‌های تخصصی با رتبه‌های «علمی - پژوهشی» و «علمی - ترویجی» منتشر می‌شوند دارای ارزش و اهمیت علمی بیشتری نسبت به سایر نشریات در آن حوزه‌ها هستند؛ و محتوای مقالات چنین نشریاتی در بردارنده مطالب و اطلاعات موثق، بنیادین و جدید در حوزه مربوط است و نقش مؤثری در جهت‌دهی به اقدامات و پژوهش‌های آتی در حوزه تخصصی‌شان بر عهده دارند (سلک و بزرگی، ۱۳۸۹: ۲). مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های تخصصی و فنی به سبب تازگی، کوتاه بودن مطالب، سرعت انتقال مطالب، ارزان‌تر بودن، تحلیل‌های بسیار دقیق از موضوع‌های پیچیده علمی و فنی، چاپ و توزیع سریع‌تر، دسترسی آسان‌تر، معرفی آخرین پژوهش‌ها، انتقادات و بررسی‌های اهل فن و تنوع مطالب و شکل ارائه و گاه زبان و بیان آسان‌تر، به طور معمول برای پژوهشگران جذابیت بیشتری دارد و از نظر پژوهش نیز نسبت به کتاب‌های علمی کاربرد بیشتری دارد (سلطانی، ۱۳۷۷). با توجه به نقش و اهمیتی که مجله‌های علمی در عرصه علم و دانش دارند، لازم است مورد ارزیابی دقیق علمی قرار گیرند و برای این منظور می‌توان از روش تحلیل موضوعی، استنادی و روش شناختی برای ارزیابی آن‌ها استفاده

کرد. تحلیل محتوایی عبارت است از یک شیوه پژوهشی که برای تشریح عینی، نظام‌مند و کمی محتوای آشکار پیام‌های ارتباطی و برای توصیف طیف وسیعی از متون به کار می‌رود. تحلیل محتوا یکی از روش‌های تحقیق و تحلیل اطلاعات استفاده شده در تحقیقات و مطالعات بیشتر رشته‌ها به طور اعم و در کتابداری به طور اخص است. این روش منظم، عینی و کمی برای تحلیل و برای محتوای آشکار پیام اسناد و مدارک است که با استفاده از روش‌های آماری انجام می‌گیرد (ویور و اوپرمن^۱، ۲۰۰۰). تحلیل محتوا روشی استاندارد است که برای مطالعه و شناسایی ویژگی‌های اطلاعات ثبت شده مانند مجلات، کتاب‌ها، و سایت‌های وب به کار می‌رود و پژوهشگر را قادر می‌سازد که حجم زیادی از اطلاعات را با هدف بررسی روند موضوعی و محتوایی منابع به آسانی به صورت سازمان‌یافته درآورد (قاضی میرسعید و همکاران، ۱۳۹۴؛ به نقل از غلامی، ۱۳۹۵). ارزیابی اعتبار علمی از نظر محتوایی و استنادی بر اساس ملاک‌ها، معیارها و استانداردهای علمی، یکی از فرایندهای رایجی است که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مسئولان نشریات به منظور بررسی قوت‌ها و ضعف‌ها نشریات انجام می‌دهند. تحلیل محتوایی و استنادی به عنوان منبع رسمی تبادل اطلاعات در جامعه علمی و دانشگاهی از روش‌های علمی و معتبر برای ارزشیابی مقالات یک نشریه است. نتایج و یافته‌های این روش می‌تواند مسئولان نشریات را برای ارتقای محتوای نشریه و تدوین شیوه‌نامه‌های استاندارد به منظور تدوین مقالات یاری کند (راغز و صادقی، ۱۳۹۳؛ به نقل از ابوالفتحی ممتاز و دیگران، ۱۳۹۶: ۵). منظور پژوهش حاضر از تحلیل محتوای مقالات این دو فصلنامه این است که نشان دهد وضعیت مقالات منتشر شده در این نشریه به لحاظ گرایش موضوعی در مباحث مختلف اخلاقی، تعداد مؤلفان، جنسیت، سطح تحصیلی و ... چگونه است. به عبارت دیگر، بررسی کمی و کیفی مقالات منتشر شده در فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی در سال‌های مورد بررسی، دورنمایی است که پژوهش حاضر مد نظر قرار داده است. دقت در پژوهش‌های انجام شده در حوزه موضوع مورد بحث نشان می‌دهد که نیاز به شناخت مسیر پژوهش‌های انجام شده در همه حوزه‌ها به عنوان یک دغدغه مطرح است. تحلیل محتوایی و موضوعی یکی از مهم‌ترین روش‌ها برای شناخت قوت‌ها و ضعف‌های روند پژوهش در حوزه‌های مختلف علوم است، حوزه نشر بر اساس اهمیت ویژه آن و نقش تأثیرگذار پژوهش در آن از این امر مستثنا نیست، دقت در پژوهش‌های انجام و منتشر شده در این حوزه

می‌تواند پژوهشگران را با مسیر طی شده و وضعیت موجود، نیاز حوزه تخصصی و وضعیت مطلوب آشنا سازد. بدون شک در هر حوزه‌ای خلأهای پژوهشی زیادی وجود دارد که شناخت آن‌ها و ارائه راه‌حل، تنها در سایه بررسی دقیق پژوهش‌های انجام شده در آن حوزه میسر خواهد بود. لذا بررسی پژوهش‌های انجام شده در حوزه مذکور و همچنین توصیف چگونگی پژوهش‌ها و گرایش‌های موضوعی و پژوهشی می‌تواند هم به شناسایی خلأهای موجود کمک کند و هم باعث ارتقای پژوهش‌های پیش رو، آسیب‌شناسی، و ممانعت از موازی‌کاری در تحقیقات آینده شود. بر همین اساس در این پژوهش سعی خواهیم کرد به بررسی موضوعی محتوایی، روندی و روش‌شناختی پژوهش‌های منتشر شده در دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بپردازیم، نتایج این پژوهش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، نخست، به این دلیل که پژوهش‌مدون و دقیقی در این خصوص انجام نگرفته است؛ دوم اینکه، می‌توان بر اساس نتایج به دست آمده، علایق پژوهشگران جوان، رساله‌های دکتری، و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد را به سوی نیازهای پژوهشی حوزه نشر سوق داد، همچنین بر اساس نتایج می‌توان نیازهای پژوهشی حوزه‌های مختلف را در این خصوص بررسی نمود و با شناسایی خلأها، اولویت‌های پژوهشی را مشخص کرد. بر همین اساس پرسش اصلی پژوهش این است که: تحلیل روندی، موضوعی و روش‌شناختی پژوهش‌های منتشر شده در دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ چگونه و به چه شکلی بوده است؟ و چه روندی را طی کرده است؟

پیشینه پژوهش

ابوالفتحی ممتاز و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به تحلیل محتوایی و استنادی مقالات چاپ‌شده در مجله علمی - پژوهشی سالمندی ایران ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۴ پرداختند. یافته‌ها نشان داد بین عواملی چون دوره‌های مختلف و محل انجام پژوهش با میزان استنادات رابطه معنادار وجود دارد. با توجه به نتایج حاصل از مطالعه حاضر، برای ارتقای کمی و کیفی مجله علمی - پژوهشی سالمند، پیشنهاد می‌شود مسئولان مجله به منظور توزیع متعادل حیطه‌های پژوهشی مبتنی بر اهداف مجله، کاهش مدت‌زمان دریافت تا چاپ مقاله و توزیع مناسب پراکندگی جغرافیایی مقالات اقداماتی انجام دهند.

زاهدی‌اصل و پیله‌وری (۱۳۹۷) فراتحلیلی بر مطالعات مربوط به سلامت اجتماعی، انجام دادند. طبق یافته‌های این تحقیق در بیشتر مطالعات صورت گرفته، واحد، تحلیل فرد

بوده است و در تمام موارد از روش پیمایش برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است. همچنین نظریه سلامت اجتماعی کیز و پرسشنامه وی در زمینه سلامت اجتماعی هدایت‌گر غالب تحقیقات بوده است. علاوه بر این در بیشتر مطالعات یادشده تأثیر عوامل گوناگون بر سلامت اجتماعی شناسایی شده است که از میان این عوامل، کیفیت زندگی و شاخص‌های آن و نیز تحصیلات، تأثیر بسزایی بر سلامت اجتماعی داشته‌اند.

بشیری و خراسانی (۱۳۹۶) در مطالعه‌ای با عنوان «تحلیل محتوای مقالات فصلنامه پژوهش‌های روستایی بین سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴» به این نتیجه رسیدند که: از میان ۲۰۷ مقاله انتشار یافته طی شش دوره چهار شماره‌ای، حدود دوسوم نویسندگان را مردان و یک‌سوم را زنان تشکیل می‌دهند. همچنین دانشگاه‌های دولتی و به خصوص دانشگاه تهران، بیشترین میزان وابستگی سازمانی را در اختیار داشته‌اند. در میان موضوعات مورد توجه نویسندگان، گردشگری روستایی و توسعه پایدار روستایی بیشترین تعداد مقالات را به خود اختصاص داده‌اند.

محمدی مقدم و دیگران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان «تأملی بر تحلیل محتوایی و جریان دانشی فصلنامه مطالعات پژوهشی راهور» به این نتیجه رسیدند که: مرادوات علمی این فصلنامه با پژوهشگرانی است که از اعضای هیئت علمی، دانشجویان ارشد و دکتری دانشگاه‌های برتر کشور همانند دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه علوم انتظامی امین و دانشگاه علامه طباطبائی هستند. همچنین، از تحلیل‌های صورت گرفته چنین برمی‌آید که تمرکز موضوعی فصلنامه بیشتر بر حوادث، خطرات، سوانح و تصادفات است.

نیازی و همکاران (۱۳۹۶) در مطالعه‌ای با عنوان «فرا تحلیل مطالعات دین‌داری و سبک زندگی در ایران (پژوهش‌های منتشر شده در سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۵)» به این نتیجه دست یافتند که: اندازه اثر یا ضریب تأثیر دین‌داری بر سبک زندگی، معادل ۰/۳۱۴ است که بر حسب نظام تفسیری کوهن، در حد متوسطی ارزیابی می‌شود. همچنین دین‌داری زنان نسبت به مردان، افراد جوان نسبت به افراد بزرگسال و افراد با تحصیلات فوق دیپلم و بالاتر نسبت به افراد با تحصیلات دیپلم و پایین‌تر، تأثیر بیشتری بر سبک زندگی آنان دارد. غلامی (۱۳۹۵) در مطالعه خود با عنوان «تحلیل محتوای مقالات فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری» به این نتیجه رسید که: با توجه به مشارکت محدود زنان، استفاده از روش‌هایی برای ترغیب مؤلفان به ویژه زنان به ارائه مقالات در موضوعاتی در محدوده اخلاق در علوم و فناوری که کمتر به آن‌ها پرداخته شده یا مورد غفلت واقع شده‌اند از

مواردی است که لازم است در برنامه‌ریزی‌ها مورد توجه مسئولان فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری قرار بگیرد.

ادیب‌منش و نصر (۱۳۹۵) به بررسی ملاحظات روش‌شناختی پژوهش در حیطه برنامه‌دستی در ایران و امریکا پرداخته‌اند، نتایج این پژوهش حاکی از آن است که در پژوهش‌های داخلی برنامه‌دستی، رویکرد کمی و در پژوهش‌های خارجی، رویکرد کیفی غالب است. همچنین، بررسی روند تحول رویکردهای پژوهش مربوط به حوزه برنامه‌دستی ایران در پنج سال مورد مطالعه (۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳) و پژوهش‌های امریکا (۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴) نشان داد که روند پژوهش‌های برنامه‌دستی در ایران و امریکا از کمی به کیفی و ترکیبی سیر کرده است و این روند در امریکا وضوح بیشتری داشته است.

کرمی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «شناسایی، مقایسه و تحلیل گرایش‌های موضوعی غالب و غایب در کتاب‌های درسی دانشگاهی رشته مطالعات برنامه‌دستی در ایران و جهان» به این نتیجه رسیدند که: در کتاب‌های فارسی بر موضوعات سنتی و رایج رشته مطالعات برنامه‌دستی از جمله نظریه‌های برنامه‌دستی، طراحی برنامه‌دستی به ویژه مؤلفه انتخاب محتوا و سازماندهی آن و ارزشیابی، به ویژه ارزشیابی پایانی و تکوینی تأکید بیشتری شده است؛ در حالی که در کتاب‌های انگلیسی توزیع موضوعی بیشتری به چشم می‌خورد و به موضوعاتی مانند دیدگاه‌ها و گفتمان‌های معاصر، چالش‌های پیش روی برنامه‌دستی، فناوری و سیاست‌گذاری برنامه‌دستی، تربیت معلم، برنامه‌دستی حوزه‌های محتوایی، برنامه‌ریزی درسی سطوح تحصیلی و معرفی مشاهیر این رشته هم توجه شده است.

خداپرست و سلیمی (۱۳۹۴) در پژوهش خود با عنوان «بررسی مقالات بازاریابی ورزشی نشریات علمی - پژوهشی با استفاده از تحلیل استنادی و محتوایی» به این نتیجه رسیدند که: علاقه پژوهشگران بیشتر به پژوهش‌های کیفی است. و بر همین اساس پژوهش‌ها از سمت وسوی روش‌های کمی به سوی روش‌های کیفی و ترکیبی در حال تغییر است.

رضایت (۱۳۹۴) در مطالعه‌ای، به تحلیل محتوا و استنادی مقاله‌های چاپ شده در فصلنامه پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی پرداخت، یافته‌های تحقیق نشان داد که بیشترین گرایش موضوعی مقاله‌ها را «مبانی و اصول تعلیم و تربیت» با فراوانی ۱۰ و معادل ۱۲ درصد تشکیل می‌دهد. همچنین نتایج تحقیق نشان داد پرکارترین نویسندگان این مجله،

آقایان سعید بهشتی از دانشگاه علامه طباطبایی با ده مقاله و رضا علی نوری از دانشگاه اصفهان با هفت مقاله بوده‌اند و دانشگاه جامع امام حسین (ع) با ۱۶ نفر نویسنده، بیشترین نقش را در تولید مقاله‌های این مجله بر عهده داشته است. همچنین بیشترین نوع تحقیقات، پژوهش‌های کیفی با ۷۸ درصد و بیشترین روش تحقیق مورد استفاده، روش توصیفی تحلیلی با ۶۷ درصد و از میان منابع مورد استفاده ۸۲ درصد منابع به زبان فارسی و ۲۰ درصد از منابع روزآمد بوده است.

قاضی میرسعید و همکاران (۱۳۹۴) مطالعه‌ای با عنوان «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه علمی - پژوهشی پی‌آورد سلامت» انجام داده‌اند. یافته‌ها نشان از مشارکت فعال‌تر مردان در تألیف مقالات نسبت به زنان داشت. بیشتر نویسندگان در مرتبه کارشناسی ارشد قرار داشتند. ضریب همکاری نویسندگان ۷۲ درصد بوده است. مقالات بیشتر با روش توصیفی انجام شده بود و در گردآوری داده‌ها، از پرسشنامه بیش از سایر ابزارها استفاده شده بود. بیشتر مقالات منتشر شده، در حوزه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی و بدون حمایت سازمانی بودند. به طور متوسط هر مقاله ۲۲/۳۱ درصد منبع استناد شده دارد و بیشتر این استنادات به مقالات بوده است. خوداستنادی مجله نیز ۲/۴۴ درصد است. میزان همکاری گروهی در مجله پی‌آورد سلامت مطلوب بوده و همچنین خوداستنادی این مجله نیز بسیار پایین است که عامل مطلوبی برای آن به شمار می‌رود.

بختیاری و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی و تحلیل محتوای موضوعی مقالات علمی پژوهشی «حوزه زن و خانواده» پرداخته‌اند، این پژوهش به بررسی تمام متغیرهای موجود در متن مقالات اعم از گرایش و روند موضوعی مقالات، روند رشد مقالات بر اساس سال انتشار، فراوانی آن‌ها در فصل‌نامه‌ها، تعداد نویسندگان و جنس و سطح تحصیلات آن‌ها، مبانی نظری مقالات، و کلیدواژه‌ها پرداخته است.

کرمی و حجازی (۱۳۹۳) به شناسایی، مقایسه و تحلیل گرایش‌های موضوعی کتاب‌های درسی دانشگاهی رشته تکنولوژی آموزشی در ایران و جهان پرداختند، یافته‌ها حاکی از آن بود که شناسایی خلأهای محتوایی در کتب تخصصی رشته تکنولوژی آموزشی، ضرورت توجه بیشتر مؤلفان به حوزه‌های مغفول و گرایش‌های موضوعی را که کمتر به آن‌ها پرداخته شده است آشکار می‌کند؛ زیرا توجه به حوزه‌های موضوعی که در آن‌ها خلأ دیده می‌شود توزیع موضوعی کتب را متعادل می‌سازد و راه را برای تحول در رشته هموار می‌سازد. رحمان‌پور و نصر اصفهانی (۱۳۹۲) پژوهشی با عنوان «روش‌شناسی پژوهش‌های

داخلی و خارجی مربوط به حوزه برنامه درسی در آموزش عالی» انجام داده‌اند. نتایج این پژوهش حاکی از آن بود که در پژوهش‌های خارجی برنامه درسی رویکرد کیفی، رویکرد غالب بود به طوری که ۶۰ درصد پژوهش‌ها مبتنی بر رویکرد مزبور بود. همچنین این پژوهش نشان می‌دهد که روند پژوهش‌ها در تحقیقات داخلی و خارجی حرکت از کمی به کیفی و ترکیبی است. البته این روند در تحقیقات خارجی مشهودتر بود.

زارعی و خداداد شهری (۱۳۹۳) در پژوهش خود به تحلیل استنادی و محتوایی مقالات فصلنامه مطالعات راهبردی پرداختند. بررسی‌ها نشان داد در سال‌های مورد بررسی (۱۷ شماره) در مجموع ۱۲۳ مقاله منتشر شده - که کل مقاله‌ها تألیفی و به زبان فارسی بوده است - ۳۳ عنوان مقاله به صورت گروهی و مابقی به شکل فردی ارائه شده است. مجموع کل استنادات ۴۰۲۳ و میانگین استناد برای هر مقاله و هر شماره، به ترتیب ۳۲/۷۰ و ۲۳۶/۶۴ استناد است. کتاب‌ها با ۲۱۰۰ استناد و مقالات نشریات با ۱۲۲۴ استناد بالاتر از سایر منابع قرار گرفتند.

قهنویه و همکاران (۱۳۹۰) در مطالعه‌ای با عنوان «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات چاپ شده در مجله علمی - پژوهشی مدیریت اطلاعات سلامت» به این نتیجه رسیدند که: باید الگوی رفتاری نویسندگان به نگارش مقالات تحلیلی و استفاده از روش‌های بررسی متنوع و جدید در زمینه مدیریت اطلاعات در حوزه بهداشت و درمان سوق داده شود.

ریاحی‌نیا و نوابی‌نژاد (۱۳۹۰) به بررسی و تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه تحقیقات زنان پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که بیشترین روش استفاده شده، روش توصیفی و بیشترین پوشش موضوعی، اشتغال و کارآفرینی بوده است. همچنین بین میزان مشارکت مردان نسبت به زنان در این نشریه تفاوت معناداری وجود ندارد. پراستنادترین مؤلفان نیز در این پژوهش مشخص شدند.

سلک و بزرگی (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای به تحلیل محتوای مقالات منتشر شده در دو نشریه فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی و فصلنامه کتاب در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ پرداختند. یافته‌ها نشان می‌دهد که: در فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، موضوع «ذخیره و بازیابی رایانه‌ای اطلاعات» (۱۸/۵ درصد) بیشترین و ساختمان و تجهیزات کتابخانه (۵/ درصد) کمترین موضوعات مورد توجه بوده‌اند. همچنین موضوع «ذخیره و بازیابی رایانه‌ای اطلاعات» (۱۳/۳ درصد) بیشترین گرایش موضوعی مقالات دو نشریه را داشته است و پس از آن «کتابخانه‌ها و مراکز منابع» (۱۱/۲ درصد) و «ارتباطات و فناوری اطلاعات» (۱۰/۸ درصد) قرار دارند.

موضوع «ساختمان و تجهیزات کتابخانه» (۶٪ درصد) نیز کمترین گرایش موضوعی مقالات را به خود اختصاص داده است. با استفاده از آزمون کای اسکوتر (X²) مشخص شد که هر دو نشریه از لحاظ پوشش موضوعی یکسان عمل کرده‌اند.

زارع فراشبندی و همکاران (۱۳۸۵) در مقاله خود با عنوان «مشارکت گروهی و موضوعات اصلی مقالات مجله علمی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز» به این نتیجه دست یافتند که پراکندگی مقالات مجله، توازن و تعادل موضوعی منطبق با پوشش موضوعی مجله را ندارد.

بابلتز^۱ و همکاران (۲۰۱۰) در تحقیقی با عنوان «تحلیل محتوای مقاله‌های مجله روانشناسی مشاوره» که در سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۹ روی ۱۵۴ مقاله انجام دادند به این نتیجه رسیدند که اصلی‌ترین حوزه‌های پژوهش در این مجله، مقوله تنوع و چندفرهنگی و ساخت و ارزیابی آزمون‌های شخصیت بوده است. نتایج و یافته‌های تحقیق نشان داد این مجله به رسالت خود پایبند است.

لوزدایس^۲ و همکاران (۲۰۱۰) در مقاله‌ای با عنوان «علوم اقتصاد زیست محیطی، تحلیل محتوا از اقتصاد زیست محیطی (۱۹۸۴ تا ۲۰۰۴)» به تحلیل محتوای نشریه اقتصاد زیست محیطی از ابتدا تا سال ۲۰۰۴ پرداخته‌اند. نتایج پژوهش نشان داد که ۴۵ درصد از مقاله‌ها یک نویسنده، ۲۶ درصد دو نویسنده، ۲۹ درصد سه یا بیشتر از سه نویسنده داشته است. روش‌های پژوهش به ترتیب ۵۵ درصد تجربی، ۴۲ درصد مفهومی نظری، و ۳ درصد روش معرفت‌شناسانه بوده است.

در پژوهش دیگری، اسموکر و گراپندرف^۳ (۲۰۰۸) به بررسی و تحلیل محتوای پنج مجله مدیریت ورزشی، مدیریت ورزشی بین‌المللی، بازاریابی ورزشی، ورزش و موضوعات اجتماعی و جنبه‌های قانونی ورزش پرداختند.

کوفوگیناکیس، اسلاتر و کروملی^۴ (۲۰۰۴) در تحقیقی به تحلیل محتوای پژوهش‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی در سال ۲۰۰۱ پرداختند. نتایج نشان داد که محققان هفت مقوله موضوعی را ارائه داده‌اند که عبارت‌اند از: دسترسی و بازیابی اطلاعات (۳۱۴ مورد)، مجموعه‌سازی (۱۹۳ مورد)، مدیریت (۱۳۵ مورد)، آموزش (۹۵ مورد)، مرجع

1. Buboltz
2. Luzadis
3. Smucker & Grappendorf
4. Koufogiannakis & Crumley

(۷۷ مورد) و تاریخ کتابخانه‌ها و حرفه کتابداری (۳۶ مورد). یوزون^۱ (۲۰۰۲) پژوهشی با موضوع بررسی مقالات ۲۱ مجله هسته کتابداری و اطلاع‌رسانی از سال ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۹ در کشورهای در حال توسعه و کشورهای اروپای شرقی انجام داد و نتایج نشان داد که از میان ۱۰۴۰۰ مقاله منتشر شده در ۲۱ نشریه هسته، تنها ۸۲۶ مقاله (۷/۹ درصد) از کشورهای در حال توسعه و کشورهای اروپای شرقی بوده است. بیشترین تعداد مقالات با نویسندگانی از کشورهای چین، عربستان سعودی، ترکیه، غنا، کویت و تایوان و کمترین مقالات از کشورهای هند، نیجریه، پاکستان، برزیل و لهستان بوده است. همچنین مشخص شد که «بازیابی اطلاعات» «نیاز اطلاعاتی» و «کاربرداطلاعات» بیشترین موضوعات به کار رفته در تحقیقات محققان کشورهای در حال توسعه در افریقا و آسیا بوده است.

سؤال کلی پژوهش

وضعیت روندی، موضوعی و روش‌شناختی پژوهش‌های منتشر شده در دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ چگونه است؟

سؤالات جزئی پژوهش

۱. وضعیت روندی (سال، شمارگان، فراوانی مقالات در دوره و سال) مقالات علمی - پژوهشی دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ به چه شکلی است؟
۲. وضعیت جمعیتی (جنس، مشارکت، وابستگی سازمانی، مرتبه علمی) مقالات علمی - پژوهشی دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ چگونه است؟
۳. وضعیت موضوعی (عناوین، حوزه‌های موضوعی) مقالات علمی - پژوهشی دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ به چه شکلی است؟
۴. وضعیت روش‌شناختی مقالات علمی - پژوهشی دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش این مقاله، از جنبه هدف، توصیفی و از جنبه نوع، کاربردی و به شیوه تحلیل محتوا است. با توجه به اینکه استفاده از روش تحلیل محتوا شیوه‌ای رایج برای بررسی متون مختلف است، در پژوهش حاضر نیز از این روش استفاده شده است، برای بررسی محتوای آشکار پیام‌های موجود در یک متن، می‌توان از روش تحلیل محتوا استفاده کرد. در این روش، محتوای آشکار و پنهان پیام‌ها به طور نظام‌مند و کمی توصیف می‌شود. از این رو، این روش را می‌توان روش تبدیل داده‌های کیفی به داده‌های کمی تلقی کرد. تحلیل محتوا روشی مناسب برای پاسخ دادن به سؤال‌هایی درباره محتوای یک پیام است. استفاده از تحلیل محتوا، به عنوان یک روش تحقیقی، از اوایل قرن حاضر شروع شد و تاکنون دستخوش تحولات زیادی شده است. این روش در پژوهش‌های علوم رفتاری، به ویژه روان‌شناسی و علوم تربیتی برای بررسی‌های مربوط به محتوای کتاب‌های درسی به کار برده می‌شود (سرمد و دیگران، ۱۳۸۵). جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مقالات انتشار یافته در دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی، از سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۹۶ و به تعداد ۴۱ شماره و ۲۹۷ مقاله است، که کلیه مقالات دوفصلنامه، بررسی و تحلیل شده است. ابزار گردآوری داده‌ها شامل سیاهه‌وارسی تحلیل محتوا بود، که در این پژوهش طراحی و تهیه شد، ابزار تهیه شده بر اساس اهداف پژوهش طراحی شد و برای اطمینان از روایی ابزار، چک‌لیست‌ها در اختیار ۵ تن از اساتید و صاحب‌نظران قرار گرفت و پس از دریافت نظرات ایشان، اصلاحات موردنظر انجام شد و فرم‌های موردنظر نیز طراحی نهایی شد. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش تحلیل محتوای کمی بر اساس شمارش فراوانی، درصد فراوانی و کدگذاری و در بخش تحلیل محتوای کیفی بر اساس تحلیل تفسیری بود. روش کار به این شکل بود که ابتدا با مراجعه به مقالات دوفصلنامه تمامی شمارگان و مقالات در پوشه‌های مختلف با دقت دسته‌بندی و نام‌گذاری شدند، سپس بر اساس فرم‌ها و سیاهه تحلیل محتوا که بر اساس اهداف پژوهش به شکل‌های متفاوت طراحی شده بود به تحلیل و بررسی و ثبت داده‌ها در چک‌لیست‌ها پرداختیم، در پایان با استفاده از روش‌های آمار توصیفی شامل فراوانی و درصد فراوانی و ... به ثبت اطلاعات مبادرت شد و سپس به تحلیل تفسیری اطلاعات به دست آمده پرداخته شد.

یافته‌های پژوهش

جدول ۱ تحلیل روندی دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی

ردیف	سال	دوره	تعداد شماره منتشر شده	شماره	تعداد مقاله	فراوانی مقالات در سال	درصد فراوانی
۱	۱۳۷۵	۱	۱	۱	۹	۹	۳,۰۳۰
۲	۱۳۷۶	۲	۱	۲	۹	۹	۳,۰۳۰
۳	۱۳۷۷	۳	۳	۳	۱۰	۲۸	۹,۴۲۷
				۴	۸		
				۵	۱۰		
۴	۱۳۷۹	۵	۱	۶	۸	۸	۲,۶۹۳
۵	۱۳۸۰	۶	۱	۷	۸	۸	۲,۶۹۳
۶	۱۳۸۱	۷	۱	۸	۷	۷	۲,۳۵۶
۷	۱۳۸۲	۸	۴	۹	۷	۳۲	۱۰,۷۷۴
				۱۰	۱۰		
				۱۱	۷		
				۱۲	۸		
۸	۱۳۸۳	۹	۱	۱۳	۹	۹	۳,۰۳۰
۹	۱۳۸۴	۱۰	۳	۱۴	۸	۲۲	۷,۴۰۷
				۱۵	۷		
				۱۶	۷		
۱۰	۱۳۸۵	۱۱	۱	۱۷	۸	۸	۲,۶۹۳
۱۱	۱۳۸۶	۱۲	۱	۱۸	۶	۶	۲,۰۲۰
۱۲	۱۳۸۷	۱۳	۲	۱۹	۷	۱۶	۵,۳۸۷
				۲۰	۹		
۱۳	۱۳۸۸	۱۴	۳	۲۱	۸	۲۱	۷,۰۷۰
				۲۲	۶		
				۲۳	۷		
۱۴	۱۳۹۰	۱۵	۱	۲۴	۷	۷	۲,۳۵۶
۱۵	۱۳۹۱	۱۶	۳	۲۵	۷	۲۲	۷,۴۰۷
				۲۶	۸		
				۲۷	۷		
۱۶	۱۳۹۲	۱۷	۴	۲۸	۷	۲۵	۸,۴۱۷
				۲۹	۶		
				۳۰	۶		
				۳۱	۶		

ادامه جدول ۱

ردیف	سال	دوره	تعداد شماره منتشر شده	شماره	تعداد مقاله	فراوانی مقالات در سال	درصد فراوانی
۱۷	۱۳۹۳	۱۸	۴	۳۲	۶	۲۴	۸,۰۸۰
				۳۳	۶		
				۳۴	۶		
				۳۵	۶		
۱۸	۱۳۹۴	۱۹	۲	۳۶	۶	۱۲	۴,۰۴۰
				۳۷	۶		
۱۹	۱۳۹۵	۲۰	۲	۳۸	۶	۱۲	۴,۰۴۰
				۳۹	۶		
۲۰	۱۳۹۶	۲۱	۲	۴۰	۶	۱۲	۴,۰۴۰
		۲۲		۶	۴۱		
	جمع			جمع	۲۹۷	۲۹۷	۱۰۰
	۱۹		۳۹	۳۹	۱۰۰	۱۰۰	

یافته‌های جدول ۱ نشان می‌دهد که از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶، دوفصلنامه در ۴۱ شماره شامل ۲۹۷ مقاله انتشار یافته است. روند انتشار مقالات نشان می‌دهد که سال ۱۳۸۶ با ۶ فراوانی و ۲,۰۲ درصد فراوانی، سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۹۰ هر کدام با ۷ فراوانی و ۲,۳۵۶ درصد فراوانی، سال‌های ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۵ هر کدام با ۸ فراوانی و ۲,۶۹۳ درصد فراوانی، سال‌های ۱۳۸۳، ۱۳۷۶، ۱۳۷۵ هر کدام با ۹ فراوانی و ۳,۰۳۰ درصد فراوانی، سال‌های ۱۳۹۵، ۱۳۹۴، ۱۳۹۶ هر کدام با ۱۲ فراوانی و ۴,۰۴۰ درصد فراوانی، سال ۱۳۸۷ با ۱۶ فراوانی و ۵,۳۸۷ درصد فراوانی، ۱۳۸۸ با ۲۱ فراوانی و ۷,۰۷۰ درصد فراوانی، سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۹۱ هر کدام با ۲۲ فراوانی و ۷,۴۰۷ درصد فراوانی، سال ۱۳۹۳ با ۲۴ فراوانی و ۸,۰۸۰ درصد فراوانی، سال ۱۳۹۲ با ۲۵ فراوانی و ۸,۴۱۷ درصد فراوانی، سال ۱۳۷۷ با ۲۸ فراوانی و ۹,۴۲۷ درصد فراوانی و در نهایت سال ۱۳۸۲ با ۳۲ فراوانی و ۱۰,۷۷۴ درصد فراوانی، به ترتیب کمترین و بیشترین میزان فراوانی مقالات را به خود اختصاص داده‌اند. در این بین بیشترین و کمترین مقالات به ترتیب مربوط به سال‌های ۱۳۸۲ با ۳۲ فراوانی و ۱۰,۷۷۴ درصد فراوانی و سال ۱۳۸۶ با ۶ فراوانی و ۲,۰۲۰ درصد فراوانی است.

جدول ۲ تحلیل مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس جنسیت نویسندگان

ردیف	جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
۱	مرد	۲۸۶	۶۷,۹۳۳
۲	زن	۱۳۵	۳۲,۰۶۶
۳	مجموع	۴۲۱	۱۰۰

یافته‌های جدول ۲ مربوط به تحلیل مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس جنسیت نویسندگان نشان می‌دهد که مشارکت مردان در چاپ مقالات در دوفصلنامه دارای فراوانی ۲۸۶ مقاله و ۶۷,۹۳۳ درصد فراوانی و مشارکت زنان در چاپ مقالات دارای فراوانی ۱۳۵ و ۳۲,۰۶۶ درصد فراوانی می‌باشد، در مجموع ۴۲۱ نفر در چاپ این مقالات مشارکت داشته‌اند. نتایج همچنین مبین این موضوع است که فعالیت مردان در انتشار مقالات پررنگ‌تر و قوی‌تر بوده است.

جدول ۳ تحلیل روندی مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس جنسیت نویسندگان

سال	دوره	تعداد شماره منتشر شده	شماره	تعداد مقاله	مجموع تعداد مقالات در سال	
					مرد فراوانی	زن فراوانی
۱۳۷۵	۱	۱	۱	۹	۹	۰
۱۳۷۶	۲	۱	۲	۹	۸	۱
۱۳۷۷	۳	۳	۳	۱۰	۲۸	۷
			۴	۸		۷
			۵	۱۰		۱۰
۱۳۷۹	۵	۱	۶	۸	۸	۰
۱۳۸۰	۶	۱	۷	۸	۷	۳
۱۳۸۱	۷	۱	۸	۷	۸	۱
۱۳۸۲	۸	۴	۹	۷	۳۲	۴
			۱۰	۱۰		۶
			۱۱	۷		۳
			۱۲	۸		۵
۱۳۸۳	۹	۱	۱۳	۹	۹	۳
۱۳۸۴	۱۰	۳	۱۴	۸	۲۲	۷
			۱۵	۷		۴
			۱۶	۷		۳

ادامه جدول ۳

جنسیت		مجموع تعداد مقالات در سال	تعداد مقاله	شماره	تعداد شماره منتشر شده	دوره	سال
زن	مرد						
فراوانی	فراوانی						
۴	۵	۸	۸	۱۷	۱	۱۱	۱۳۸۵
۲	۴	۶	۶	۱۸	۱	۱۲	۱۳۸۶
۸	۸	۱۶	۷	۱۹	۲	۱۳	۱۳۸۷
۵	۷		۹	۲۰			
۳	۱۰	۲۱	۸	۲۱	۳	۱۴	۱۳۸۸
۱	۶		۶	۲۲			
۵	۸		۷	۲۳			
۲	۱۰	۷	۷	۲۴	۱	۱۵	۱۳۹۰
۵	۶	۲۲	۷	۲۵	۳	۱۶	۱۳۹۱
۵	۷		۸	۲۶			
۴	۷		۷	۲۷			
۳	۱۰	۲۵	۷	۲۸	۴	۱۷	۱۳۹۲
۶	۸		۶	۲۹			
۶	۷		۶	۳۰			
۷	۶		۶	۳۱			
۳	۹	۲۴	۶	۳۲	۴	۱۸	۱۳۹۳
۳	۷		۶	۳۳			
۴	۹		۶	۳۴			
۳	۶		۶	۳۵			
۶	۶	۱۲	۶	۳۶	۲	۱۹	۱۳۹۴
۲	۶		۶	۳۷			
۶	۱۰	۱۲	۶	۳۸	۲	۲۰	۱۳۹۵
۱	۱۱		۶	۳۹			
۴	۵	۱۲	۶	۴۰	۲	۲۱	۱۳۹۶
۳	۶		۶	۴۱		۲۲	
۱۳۵	۲۸۶	۲۹۷	۲۹۷	جمع			جمع
۴۲۱							

یافته‌های جدول ۳، مربوط به تحلیل روندی مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس جنسیت نویسندگان نشان می‌دهد که در سال‌های مختلف، میزان مشارکت و فعالیت زنان و مردان به چه شکل بوده است.

جدول ۴ تحلیل مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس میزان مشارکت نویسندگان

ردیف		میزان مشارکت در مقالات	فراوانی	درصد فراوانی
۱	فردی	یک نفری	۲۱۴	۷۲,۰۵۳
۲	گروهی	دو نفری	۵۲	۲۷,۹۴۷
۳		سه نفری	۲۰	
۴		چهار نفری و بالاتر	۱۱	
		جمع	۲۹۷	۱۰۰

جدول ۵ تحلیل روندی مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس میزان مشارکت نویسندگان

سال	دوره	تعداد شماره منتشر شده	شماره	تعداد مقاله	مجموع تعداد مقالات در سال	مشارکت نویسندگان		
						فردی	گروهی	درصد فراوانی
۱۳۷۵	۱	۱	۱	۹	۹	۱۰۰	۰	۰
۱۳۷۶	۲	۱	۲	۹	۸	۸۸,۸۸	۱	۱۱,۱۲
۱۳۷۷	۳	۳	۳	۱۰	۲۸	۹۲,۸۵۷	۲	۷,۱۴۲
			۴	۸			۰	
			۵	۱۰			۰	
۱۳۷۹	۵	۱	۶	۸	۸	۱۰۰	۰	۰
۱۳۸۰	۶	۱	۷	۸	۶	۷۵	۲	۲۵
۱۳۸۱	۷	۱	۸	۷	۷	۱۰۰	۰	۰
۱۳۸۲	۸	۴	۹	۷	۳۲	۱۰۰	۰	۰
			۱۰	۱۰			۰	
			۱۱	۷			۰	
			۱۲	۸			۰	
۱۳۸۳	۹	۱	۱۳	۹	۸	۸۸,۸۸	۱	۱۱,۱۲
۱۳۸۴	۱۰	۳	۱۴	۸	۲۲	۹۵,۴۵۴	۱	۴,۵۴۵
			۱۵	۷			۰	
			۱۶	۷			۰	
۱۳۸۵	۱۱	۱	۱۷	۸	۷	۸۷,۵۰	۱	۱۲,۵۰
۱۳۸۶	۱۲	۱	۱۸	۶	۶	۱۰۰	۰	۰

ادامه جدول ۵

مشارکت نویسندگان				مجموع تعداد مقالات در سال	تعداد مقاله	شماره	تعداد شماره منتشر شده	دوره	سال
گروهی		فردی							
درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی						
۴۳,۷۵	۴	۵۶,۲۵	۳	۱۶	۷	۱۹	۲	۱۳	۱۳۸۷
	۳		۶		۹	۲۰			
۲۸,۵۷۱	۲	۷۱,۴۲۸	۶	۲۱	۸	۲۱	۳	۱۴	۱۳۸۸
	۱		۵		۶	۲۲			
	۳		۴		۷	۲۳			
۴۲,۱۵۷	۳	۵۷,۱۴۲	۴	۷	۷	۲۴	۱	۱۵	۱۳۹۰
۳۶,۳۶۳	۱	۶۳,۶۳۶	۶	۲۲	۷	۲۵	۳	۱۶	۱۳۹۱
	۴		۴		۸	۲۶			
	۳		۴		۷	۲۷			
۶۸	۴	۳۲	۳	۲۵	۷	۲۸	۴	۱۷	۱۳۹۲
	۴		۲		۶	۲۹			
	۵		۱		۶	۳۰			
	۴		۲		۶	۳۱			
۵۴,۱۶۶	۵	۴۵,۸۳۳	۱	۲۴	۶	۳۲	۴	۱۸	۱۳۹۳
	۲		۴		۶	۳۳			
	۳		۳		۶	۳۴			
	۳		۳		۶	۳۵			
۶۲,۵۰	۵	۳۷,۵۰	۱	۲۴	۶	۳۶	۲	۱۹	۱۳۹۴
	۱		۵		۶	۳۷			
	۵		۱		۶	۳۸	۲	۲۰	۱۳۹۵
	۴		۲		۶	۳۹			
۵۰	۳	۵۰	۳	۱۲	۶	۴۰	۲	۲۱	۱۳۹۶
	۳		۳		۶	۴۱		۲۲	
۲۷,۰۲	۸۳	۷۲,۹۸	۲۱۴	۲۹۷	۲۹۷	جمع	۴۱		جمع

یافته‌های جدول ۴ مربوط به تحلیل مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس میزان مشارکت نویسندگان نشان می‌دهد که: از مجموع ۲۹۷ مقاله منتشر شده در دوفصلنامه، تعداد ۲۱۴ مقاله به شکل انفرادی چاپ شده که ۷۲,۰۵۳ درصد را به خود اختصاص داده است و تعداد ۸۳ مقاله به میزان ۲۷,۹۴۷ درصد نیز به شکل گروهی

کار شده است، که در این بین تعداد ۵۲ مقاله معادل ۱۷,۵۰۸ درصد با مشارکت دو نفر، تعداد ۲۰ مقاله برابر با ۶,۷۳۴ درصد با مشارکت سه نفر و تعداد ۱۱ مقاله و ۳,۷۰۳ درصد نیز با مشارکت چهار نفر و بالاتر به چاپ رسیده‌اند، یافته‌ها مبین این موضوع است که گرایش به کارهای فردی بارزتر است.

یافته‌های جدول ۵ مربوط به تحلیل روندی مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس میزان مشارکت نویسندگان در هر سال را بر اساس فراوانی و درصد فراوانی نشان می‌دهد. یافته‌ها بیانگر این است که در سال‌های ۱۳۷۵، ۱۳۷۹، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۶ میزان مشارکت صفر بوده و ۱۰۰ درصد مقالات به شکل فردی انجام شده است، در این بین سال ۱۳۹۲ با ۶۸ درصد مشارکت بیشترین میزان مقالات گروهی را به خود اختصاص داده است.

جدول ۶ تحلیل مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس وابستگی سازمانی نویسندگان

ردیف	نوع دانشگاه و سازمان	فراوانی	درصد فراوانی
۱	سازمان سمت	۱۱۴	۲۷,۰۷۸
۲	دولتی	۲۳۷	۵۶,۲۹۴
۳	آزاد اسلامی	۲۹	۶,۸۸۸
۴	پیام نور	۵	۱,۱۸۷
۵	غیرانتفاعی	۰	۰
۶	جامع علمی کاربردی	۰	۰
۷	سایر مؤسسات	۳۶	۸,۵۵۱
	مجموع	۴۲۱	۱۰۰

یافته‌های جدول ۶ مربوط به تحلیل مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس وابستگی سازمانی نویسندگان نشان می‌دهد که وابستگی سازمانی پژوهشگران و نویسندگان مقالات در ۷ نوع طبقه‌بندی شده‌اند. «سمت» با ۱۱۴ فراوانی و ۲۷,۰۷۸ درصد، دانشگاه‌های دولتی با ۲۳۷ فراوانی و ۵۶,۲۹۴ درصد، دانشگاه آزاد اسلامی با ۲۹ فراوانی و ۶,۸۸۸ درصد، دانشگاه پیام نور با ۵ فراوانی و ۱,۱۸۷ درصد، دانشگاه غیرانتفاعی و دانشگاه جامع علمی کاربردی با ۰ فراوانی، و سایر مؤسسات با ۳۶ فراوانی و ۸,۵۵۱ درصد شمارش شدند، در این بین وابستگی به دانشگاه‌های دولتی بیشترین میزان فراوانی و درصد و دانشگاه‌های غیرانتفاعی و جامع علمی کاربردی کمترین میزان فراوانی و درصد را به خود اختصاص دادند.

جدول ۷ تحلیل روندی مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس وابستگی سازمانی نویسندگان

وابستگی سازمانی							مجموع تعداد مقالات در سال	تعداد مقاله	شماره	دوره	سال
سایر موسسات	علمی کاربردی	غیر انتفاعی	پیام نور	آزاد اسلامی	دولتی	سمت					
فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی					
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹	۹	۹	۱	۱	۱۳۷۵
۰	۰	۰	۰	۰	۲	۹	۹	۹	۲	۲	۱۳۷۶
۰	۰	۰	۰	۰	۴	۶	۲۸	۱۰	۳	۳	۱۳۷۷
۰	۰	۰	۰	۰	۴	۴		۸	۴		
۰	۰	۰	۰	۰	۶	۴		۱۰	۵		
۰	۰	۰	۰	۰	۴	۴	۸	۸	۶	۵	۱۳۷۹
۰	۰	۰	۰	۰	۶	۵	۸	۸	۷	۶	۱۳۸۰
۰	۰	۰	۰	۰	۴	۵	۷	۷	۸	۷	۱۳۸۱
۰	۰	۰	۱	۰	۱	۵	۳۲	۷	۹	۸	۱۳۸۲
۴	۰	۰	۰	۰	۲	۴		۱۰	۱۰		
۲	۰	۰	۰	۱	۰	۴		۷	۱۱		
۴	۰	۰	۰	۰	۴	۰		۸	۱۲		
۳	۰	۰	۰	۱	۲	۴	۹	۹	۱۳	۹	۱۳۸۳
۲	۰	۰	۰	۲	۲	۳	۲۲	۸	۱۴	۱۰	۱۳۸۴
۲	۰	۰	۰	۰	۲	۳		۷	۱۵		
۱	۰	۰	۰	۱	۲	۳		۷	۱۶		
۱	۰	۰	۰	۲	۳	۲	۸	۸	۱۷	۱۱	۱۳۸۵
۲	۰	۰	۰	۳	۱	۰	۶	۶	۱۸	۱۲	۱۳۸۶
۰	۰	۰	۰	۲	۱۲	۲	۱۶	۷	۱۹	۱۳	۱۳۸۷
۰	۰	۰	۰	۰	۶	۶		۹	۲۰		
۱	۰	۰	۰	۳	۵	۴	۲۱	۸	۲۱	۱۴	۱۳۸۸
۱	۰	۰	۰	۰	۷	۰		۶	۲۲		
۲	۰	۰	۱	۲	۴	۴		۷	۲۳		
۱	۰	۰	۰	۲	۷	۲	۷	۷	۲۴	۱۵	۱۳۹۰
۲	۰	۰	۰	۰	۶	۳	۲۲	۷	۲۵	۱۶	۱۳۹۱
۱	۰	۰	۰	۱	۶	۳		۸	۲۶		
۱	۰	۰	۰	۰	۸	۳		۷	۲۷		

ادامهٔ جدول ۷

وابستگی سازمانی							مجموع تعداد مقالات در سال	تعداد مقاله	شماره	دوره	سال
سایر مؤسسات	علمی کاربردی	غیر انتفاعی	پیام نور	آزاد اسلامی	دولتی	سمت					
فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی					
۱	۰	۰	۰	۰	۶	۶	۲۵	۷	۲۸	۱۷	۱۳۹۲
۲	۰	۰	۰	۰	۱۱	۱		۶	۲۹		
۱	۰	۰	۰	۲	۷	۱		۶	۳۰		
۰	۰	۰	۰	۳	۹	۰		۶	۳۱		
۱	۰	۰	۰	۲	۹	۰	۲۴	۶	۳۲	۱۸	۱۳۹۳
۰	۰	۰	۲	۱	۶	۱		۶	۳۳		
۰	۰	۰	۰	۱	۱۲	۰		۶	۳۴		
۰	۰	۰	۱	۰	۸	۰		۶	۳۵		
۰	۰	۰	۰	۰	۱۲	۰	۲۴	۶	۳۶	۱۹	۱۳۹۴
۰	۰	۰	۰	۰	۵	۳		۶	۳۷		
۰	۰	۰	۰	۰	۱۳	۰		۶	۳۸		
۰	۰	۰	۰	۰	۱۲	۰		۶	۳۹		
۲	۰	۰	۰	۰	۶	۱	۱۲	۶	۴۰	۲۱	۱۳۹۶
۰	۰	۰	۰	۰	۹	۰		۶	۴۱		
۳۶	۰	۰	۵	۲۹	۲۳۷	۱۱۴	۲۹۷	۲۹۷	جمع		جمع
								۱۰۰	۳۹		۱۹

جدول ۷ تحلیل روندی مقالات دو فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی را بر اساس وابستگی سازمانی نویسندگان بر اساس سال و شماره نشان می‌دهد. یافته‌های مندرج در جدول ۸ مربوط به تحلیل مقالات دو فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس مرتبه علمی نویسندگان نشان می‌دهد که مرتبه علمی نویسندگان در ۹ طبقه شامل: کارشناس، کارشناسی ارشد، دانشجوی دکتری، دکتری تخصصی، مربی، استادیار، دانشیار، استاد و سایر دسته‌بندی شده‌اند، در این بین کارشناس با ۵ فراوانی و ۱،۱۸۷ درصد فراوانی، کارشناسی ارشد با ۵۲ فراوانی و ۱۲،۳۵۱ درصد فراوانی، دانشجوی دکتری با ۲۵ فراوانی و ۵،۹۳۸ درصد فراوانی، دکتری تخصصی و مربی هر کدام جداگانه با ۳ فراوانی و ۰،۷۱۲ درصد فراوانی، استادیار با ۱۹۹ فراوانی و ۴۷،۲۶۸ درصد فراوانی،

ادامه جدول ۹

مرتبه علمی									مجموع تعداد مقالات در سال	تعداد مقاله	شماره	دوره	سال
سایر	استاد	دانشیار	استادیار	مربی	دکتر	دانشجوی دکتری	کارشناسی ارشد	کارشناس					
۰	۱	۲	۶	۰	۰	۰	۰	۰	۷	۷	۸	۷	۱۳۸۱
۰	۰	۰	۶	۱	۰	۰	۰	۰	۳۲	۷	۹	۸	۱۳۸۲
۰	۱	۱	۶	۰	۰	۰	۰	۱		۱۰	۱۰		
۱	۰	۰	۶	۰	۰	۰	۰	۰		۷	۱۱		
۲	۰	۱	۵	۰	۰	۰	۰	۰		۸	۱۲		
۲	۰	۰	۸	۰	۰	۰	۰	۰	۹	۹	۱۳	۹	۱۳۸۳
۲	۲	۰	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۲۲	۸	۱۴	۱۰	۱۳۸۴
۲	۴	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰		۷	۱۵		
۱	۰	۰	۵	۱	۰	۰	۰	۰		۷	۱۶		
۲	۲	۰	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۸	۸	۱۷	۱۱	۱۳۸۵
۲	۰	۰	۴	۰	۰	۰	۰	۰	۶	۶	۱۸	۱۲	۱۳۸۶
۲	۰	۱	۶	۰	۰	۱	۴	۰	۱۶	۷	۱۹	۱۳	۱۳۸۷
۲	۲	۱	۴	۰	۰	۰	۲	۰		۹	۲۰		
۰	۲	۱	۷	۰	۰	۰	۳	۰	۲۱	۸	۲۱	۱۴	۱۳۸۸
۰	۱	۱	۳	۰	۱	۱	۰	۰		۶	۲۲		
۰	۱	۲	۶	۰	۰	۰	۳	۱		۷	۲۳		
۱	۲	۱	۵	۰	۰	۰	۳	۰	۷	۷	۲۴	۱۵	۱۳۹۰
۱	۰	۲	۶	۰	۰	۰	۲	۰	۲۲	۷	۲۵	۱۶	۱۳۹۱
۰	۰	۲	۶	۰	۰	۱	۳	۰		۸	۲۶		
۱	۰	۲	۵	۰	۰	۱	۳	۰		۷	۲۷		
۰	۱	۱	۷	۰	۰	۱	۳	۰	۲۵	۷	۲۸	۱۷	۱۳۹۲
۰	۲	۲	۶	۰	۰	۱	۲	۱		۶	۲۹		
۰	۰	۱	۸	۰	۱	۱	۲	۰		۶	۳۰		
۰	۲	۳	۲	۱	۰	۲	۳	۰		۶	۳۱		
۰	۳	۳	۲	۰	۰	۲	۲	۰	۲۴	۶	۳۲	۱۸	۱۳۹۳
۰	۱	۳	۲	۰	۰	۱	۳	۰		۶	۳۳		
۰	۱	۰	۸	۰	۰	۱	۳	۰		۶	۳۴		
۰	۱	۱	۵	۰	۱	۰	۱	۰		۶	۳۵		

ادامه جدول ۹

مرتبه علمی									مجموع تعداد مقالات در سال	تعداد مقاله	شماره	دوره	سال
سایر	استاد	دانشیار	استادیار	مربی	دکتر	دانشجوی دکتری	کارشناسی ارشد	کارشناس					
۰	۲	۳	۲	۰	۰	۴	۱	۰	۲۴	۶	۳۶	۱۹	۱۳۹۴
۰	۰	۲	۵	۰	۰	۰	۱	۰		۶	۳۷		
۰	۱	۵	۴	۰	۰	۲	۴	۰		۶	۳۸	۲۰	۱۳۹۵
۰	۰	۴	۴	۰	۰	۲	۲	۰		۶	۳۹		
۰	۰	۴	۴	۰	۰	۲	۱	۰	۶	۴۰	۲۱	۱۳۹۶	
	۱	۱	۵	۰	۰	۱	۱	۰	۶	۴۱	۲۲		
۳۲	۴۶	۵۶	۱۹۹	۳	۳	۲۵	۵۲	۵	۲۹۷	۲۹۷	جمع		جمع
۴۲۱									مجموع	۱۰۰	۳۹		۱۹

یافته‌های مندرج در جدول ۹ مربوط به تحلیل روندی مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس مرتبه علمی نویسندگان است. و در این جدول مرتبه علمی نویسندگان بر اساس سال، دوره و شماره‌های مختلف تحلیل شده است.

جدول ۱۰ تحلیل مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس حوزه موضوعی

ردیف	حوزه موضوعی	فراوانی	درصد فراوانی
۱	مطالعات علوم تربیتی و روانشناسی	۱۷	۵,۷۲۳
۲	مطالعات فرهنگی	۴	۱,۳۴۶
۳	مطالعات سیاسی	۱	۰,۳۳۶
۴	مطالعات جامعه‌شناسی	۱۰	۳,۳۶۷
۵	مطالعات فقهی، حقوقی	۲	۰,۶۷۳
۶	مطالعات الهیات و فلسفه	۱۱	۳,۷۰۳
۷	مطالعات زبان‌های خارجی	۳۸	۱۲,۷۹۴
۸	فناوری اطلاعات و ارتباطات	۹	۳,۰۳۰
۹	مطالعات هنر	۹	۳,۰۳۰
۱۰	مطالعات تاریخی	۷	۲,۳۵۶
۱۱	مطالعات جغرافیا	۶	۲,۰۲۰
۱۲	مطالعات مدیریت و برنامه‌ریزی	۵	۱,۶۸۳

ادامهٔ جدول ۱۰

ردیف	حوزهٔ موضوعی	فراوانی	درصد فراوانی
۱۳	مطالعات برنامه‌ریزی آموزش عالی	۱۳	۴,۳۷۷
۱۴	مطالعات اقتصاد	۵	۱,۶۸۳
۱۵	مطالعات میان‌رشته‌ای	۱۱	۳,۷۰۳
۱۶	مطالعات زبان و ادبیات فارسی	۳۷	۱۲,۴۵۷
۱۷	مطالعات کتابداری و اطلاع‌رسانی	۳۰	۱۰,۱۰۱
۱۸	تدوین کتب درسی و مقالات	۲۷	۹,۰۹۰
۱۹	ارزیابی و ارزشیابی	۸	۲,۶۹۳
۲۰	سازمان سمت	۴	۱,۳۴۶
۲۱	نقد	۳۹	۱۳,۱۳۱
۲۲	مطالعات علوم پایه	۱	۰,۳۳۶
۲۳	مصاحبه با متخصصان	۴	۱,۳۴۶
مجموع		۲۹۷	۱۰۰ درصد

یافته‌های جدول ۱۰ مربوط به تحلیل مقالات دوفصلنامهٔ پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس حوزهٔ موضوعی نشان می‌دهد که حوزه‌های موضوعی مقالات دوفصلنامه در ۲۳ عنوان طبقه‌بندی شده‌اند، حوزهٔ سیاسی و علوم پایه هر کدام با ۱ فراوانی و ۰,۳۳۶ درصد فراوانی، حوزه‌های فقهی و حقوقی هر کدام جداگانه با ۲ فراوانی و ۰,۶۷۳ درصد فراوانی، حوزه‌های فرهنگی، سازمان سمت و مصاحبه با متخصصان هر کدام جداگانه با ۴ فراوانی و ۱,۳۴۶ درصد فراوانی، حوزه‌های مدیریت و برنامه‌ریزی و اقتصاد هر کدام با ۵ فراوانی و ۱,۶۸۳ درصد فراوانی، حوزهٔ جغرافیا با ۶ فراوانی و ۲,۰۲۰ درصد فراوانی، حوزهٔ تاریخ با ۷ فراوانی و ۲,۳۵۶ درصد فراوانی، حوزهٔ ارزیابی و ارزشیابی با ۸ فراوانی و ۲,۶۹۳ درصد فراوانی، حوزه‌های هنر و زیباشناختی و فناوری هر کدام با ۹ فراوانی و ۳,۰۳۰ درصد فراوانی، حوزهٔ علوم اجتماعی با ۱۰ فراوانی و ۳,۳۶۷ درصد فراوانی، حوزه‌های الهیات و فلسفه و مطالعات میان‌رشته‌ای هر کدام جداگانه با ۱۱ فراوانی و ۳,۷۰۳ درصد فراوانی، حوزهٔ برنامه‌ریزی آموزش عالی با ۱۳ فراوانی و ۴,۳۷۷ درصد فراوانی، حوزهٔ طراحی و تدوین کتب و مقالات با ۲۷ فراوانی و ۹,۰۹۰ درصد فراوانی، حوزهٔ کتابداری و علوم اطلاع‌رسانی با ۳۰ فراوانی و ۱۰,۱۰۱ درصد فراوانی، حوزهٔ زبان و ادبیات فارسی با ۳۷ فراوانی و ۱۲,۴۵۷ درصد فراوانی، حوزهٔ زبان‌های خارجی با ۳۸ فراوانی و ۱۲,۷۹۴ درصد

فراوانی، و حوزه نقد و بررسی با ۳۹ فراوانی و ۱۳,۱۳۱ درصد فراوانی به ترتیب از کمترین به بیشترین میزان فراوانی و درصد فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. بنابراین حوزه علوم سیاسی کمترین فراوانی و حوزه نقد و بررسی بیشترین فراوانی و درصد فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۱۱ تحلیل مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس حوزه و روش پژوهش

درصد فراوانی	فراوانی	روش پژوهش	حوزه پژوهش	
۱۲,۱۲۱	۳۶	پیمایشی، همبستگی، علی - مقایسه ای، تجربی	کمی	حوزه و روش پژوهش
۸۶,۱۶۴	۲۴۷	مطالعه موردی، اقدام پژوهی، قوم‌نگاری، تاریخی، ارزشیابی تکوینی، پدیدارشناسی، زیست‌نگاری، مروری و ...	کیفی	
۴,۷۱۳	۱۴	اکتشافی، تشریحی، درهم تنیده	ترکیبی	
۱۰۰	۲۹۷	مجموع		

یافته‌های مندرج در جدول ۱۱ مربوط به تحلیل مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس حوزه و روش پژوهش نشان می‌دهد که روش‌های پژوهش در سه حوزه کمی، کیفی و ترکیبی دسته‌بندی شده‌اند. در بررسی مقالات، این نتیجه حاصل شد که حوزه کمی با ۳۶ فراوانی و ۱۲,۱۲۱ درصد فراوانی، حوزه کیفی با ۲۴۷ فراوانی و ۸۶,۱۶۴ درصد فراوانی، حوزه ترکیبی با ۱۴ فراوانی و ۴,۷۱۳ درصد فراوانی شمارش شده‌اند که در این بین، پژوهش‌های کیفی با ۲۴۷ فراوانی و ۸۶,۱۶۴ درصد فراوانی بیشترین و پژوهش‌های ترکیبی با ۱۴ فراوانی و ۴,۷۱۳ درصد فراوانی کمترین مقدار مقالات را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۱۲ مربوط به تحلیل روندی مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس حوزه و روش پژوهش، پژوهش‌های مندرج در دوفصلنامه را بر اساس سال، شماره و تعداد مقالات در هر یک از سه حوزه پژوهش کمی، کیفی و ترکیبی دسته‌بندی کرده است. اطلاعات بر اساس روند انتشار دوفصلنامه و بر اساس طبقات مطرح شده دید روشن‌تری به مخاطبان خواهد داد.

جدول ۱۲ تحلیل روندی مقالات دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی بر اساس حوزه و روش پژوهش

حوزه و روش پژوهش			مجموع تعداد مقالات در سال	تعداد مقاله	شماره	تعداد شماره منتشر شده	دوره	سال
ترکیبی	کیفی	کمی						
اکتشافی، تشریحی، درهم تنیده	مطالعه موردی، اقدام پژوهی، قوم‌نگاری، تاریخی، ارزشیابی، مروری، تکوینی، پدیدارشناسی، زیست‌نگاری	پیمایشی، همبستگی، علی - مقایسه‌ای، تجربی	۹	۹	۱	۱	۱	۱۳۷۵
۰	۸	۱	۹	۹	۲	۱	۲	۱۳۷۶
۰	۱۰	۰	۲۸	۱۰	۳	۴	۳	۱۳۷۷
۰	۸	۰		۸	۴			
۰	۱۰	۰		۱۰	۵			
۰	۸	۰	۸	۸	۶	۱	۵	۱۳۷۹
۰	۸	۰	۸	۸	۷	۱	۶	۱۳۸۰
۰	۷	۰	۷	۷	۸	۱	۷	۱۳۸۱
۰	۷	۰	۳۲	۷	۹	۴	۸	۱۳۸۲
۰	۱۰	۰		۱۰	۱۰			
۰	۷	۰		۷	۱۱			
۰	۸	۰		۸	۱۲			
۰	۹	۰	۹	۹	۱۳	۱	۹	۱۳۸۳
۰	۸	۰	۲۲	۸	۱۴	۳	۱۰	۱۳۸۴
۰	۷	۰		۷	۱۵			
۰	۷	۰		۷	۱۶			
۰	۸	۰	۸	۸	۱۷	۱	۱۱	۱۳۸۵
۰	۵	۱	۶	۶	۱۸	۱	۱۲	۱۳۸۶
۲	۵	۰	۱۶	۷	۱۹	۲	۱۳	۱۳۸۷
۰	۹	۰		۹	۲۰			
۱	۶	۱	۲۱	۸	۲۱	۳	۱۴	۱۳۸۸
۰	۶	۰		۶	۲۲			
۱	۴	۲		۷	۲۳			
۱	۵	۱	۷	۷	۲۴	۱	۱۵	۱۳۹۰
۰	۷	۰	۲۲	۷	۲۵	۳	۱۶	۱۳۹۱
۱	۵	۲		۸	۲۶			
۱	۵	۱		۷	۲۷			

ادامه جدول ۱۲

حوزه و روش پژوهش			مجموع تعداد مقالات در سال	تعداد مقاله	شماره	تعداد شماره منتشر شده	دوره	سال	
ترکیبی	کیفی	کمی							
اکتشافی، تشریحی، درهم تنیده	مطالعه موردی، اقدام پژوهی، قوم‌نگاری، تاریخی، ارزشیابی، مروری، تکوینی، پدیدارشناسی، زیست‌نگاری	پیمایشی، همبستگی، علی - مقایسه‌ای، تجربی	۲	۷	۲۸	۴	۱۷	۱۳۹۲	
		۳	۶	۲۹					
		۵	۶	۳۰					
		۴	۶	۳۱					
۲	۲	۱	۲۴	۶	۳۲	۴	۱۸	۱۳۹۳	
				۱	۶				۳۳
				۳	۶				۳۴
				۰	۶				۳۵
۱	۳	۲	۲۴	۶	۳۶	۲	۱۹	۱۳۹۴	
				۱	۶				۳۷
				۲	۶				۳۸
				۱	۶				۳۹
۰	۵	۱	۰	۶	۴۰	۲	۲۱	۱۳۹۶	
				۰	۶		۴۱		۲۲
۱۴	۲۴۷	۳۶	۲۹۷	۲۹۷	جمع			جمع	
	۲۹۷		۱۰۰	۱۰۰	۳۹	۳۹		۱۹	

بحث

با توجه به اهمیت مجلات علمی در تولید علوم جدید، ارزیابی اعتبار علمی این نشریات فرایندی است که توسط وزارت علوم و مسئولان این نشریات به منظور بررسی قوت‌ها و ضعف‌های آن‌ها صورت می‌گیرد. به همین منظور می‌توان از تحلیل محتوای مقالات در راستای ارزیابی مجلات بهره جست. بررسی و ارزیابی پژوهش‌های انجام شده در مجلات معتبر می‌تواند به بررسی و شناخت مسیر طی شده، رصد کاستی‌ها و نواقص و شناخت حوزه‌های مغفول کمک نماید. البته زمانی می‌توان ارزیابی دقیق، مناسب و جامعی از فعالیت علمی نشریات داشت که در مرحله نخست بتوان تصویری روشن و شفاف در مورد

گرایش‌های پژوهشی منتشر شده در نشریات ارائه کرد. در پژوهش حاضر به بررسی و تحلیل روندی، موضوعی و روش‌شناختی پژوهش‌های منتشر شده در دو فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ پرداختیم و ۴۱ شماره مقالات منتشر شده را بررسی و تحلیل کردیم. یافته‌های مربوط به سؤال اول پژوهش مبنی بر تحلیل روندی (سال، شمارگان، فراوانی مقالات در دوره و سال) مقالات علمی پژوهشی دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که: از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶، دوفصلنامه در ۴۱ شماره شامل ۲۹۷ مقاله انتشار یافته است، روند انتشار مقالات نشان می‌دهد که در سال‌های ابتدایی انتشار، منطبق خاصی بر میزان شمارگان و مقالات حاکم نبوده و شمارگان، دوره‌های چاپ و تعداد مقالات متفاوت است و بر اساس ورودی مقالات به دوفصلنامه و نیز بر اساس سیاست‌های موضوعی اقدام به انتشار شمارگان نموده است، پس از آن دوفصلنامه روند دقیق‌تر و منظم‌تری در پیش گرفته و شمارگان بر اساس روندی مشخص انتشار یافته است. بیشترین و کمترین مقالات به ترتیب مربوط به سال‌های ۱۳۸۲ با ۳۲ فراوانی و ۱۰,۷۷۴ درصد فراوانی، و سال ۱۳۸۶ با ۶ فراوانی و ۲,۰۲۰ درصد فراوانی است. یافته‌های پژوهش با نتایج حاصل از پژوهش‌های ابوالفتحی ممتاز و همکاران (۱۳۹۶)، غلامی (۱۳۹۵)، رضایت (۱۳۹۴)، قاضی میرسعید و همکاران (۱۳۹۴)، زارعی و خداداد شهری (۱۳۹۳)، قهنویه و همکاران (۱۳۹۰)، سلک و بزرگی (۱۳۸۹)، بابلتر و همکاران (۲۰۱۰)، کوفوگیناکیس، اسلاتر و کروملی (۲۰۰۴)، یوزون (۲۰۰۲) که پژوهش‌هایی مشابه پژوهش حاضر انجام داده‌اند، هماهنگ است. در بررسی سؤال دوم پژوهش مبنی بر تحلیل جامعه‌نگرانه (جنس، مشارکت، وابستگی سازمانی، مرتبه علمی) مقالات علمی پژوهشی دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ نتایج مبین این موضوع است که فعالیت مردان در انتشار مقالات پررنگ‌تر و قوی‌تر بوده است. یافته‌ها با یافته‌های پژوهش بشیری و خراسانی (۱۳۹۶)، رضایت (۱۳۹۴)، قاضی میرسعید و همکاران (۱۳۹۴)، بختیاری و همکاران (۱۳۹۳) و سلک و بزرگی (۱۳۸۹) هماهنگ است. بر این اساس می‌توان گفت تفاوت معنی‌داری در میزان مشارکت بر اساس جنسیت وجود دارد. نتایج بررسی در خصوص میزان مشارکت نویسندگان نشان می‌دهد که گرایش به کارهای فردی بارزتر است و حجم بالایی از مقالات منتشر شده در دوفصلنامه تک نفری انجام گرفته است، البته روند مشارکت گروهی در انتشار مقالات در سال‌های اولیه انتشار مقالات ضعیف بوده و در دهه دوم انتشار، گرایش به انجام و انتشار پژوهش‌های گروهی قوت گرفته است. البته میزان مشارکت در

حوزه‌های موضوعی مختلف نیز متفاوت بوده است به طوری که در بعضی حوزه‌ها گرایش به انجام کارهای فردی بیشتر و در حوزه‌های دیگر تمایل به کارهای مشترک و گروهی است. می‌توان استنباط کرد میزان مشارکت نویسندگان در حوزه‌های مختلف پژوهشی متفاوت است. یافته‌های این قسمت با یافته‌های رضایت (۱۳۹۴) و قاضی میرسعید و همکاران (۱۳۹۴) ناهمسو است؛ و با یافته‌های زارعی و خداداد شهری (۱۳۹۳) و لوزدایس و همکاران (۲۰۱۰) همسو است. همچنین یافته‌های مربوط به وابستگی سازمانی نویسندگان نشان می‌دهد که وابستگی سازمانی پژوهشگران و نویسندگان مقالات در ۷ نوع شامل: «سمت»، دانشگاه‌های دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه پیام نور، و سایر مؤسسات طبقه‌بندی شده‌اند. در این بین وابستگی به دانشگاه‌های دولتی بیشترین میزان فراوانی و درصد و دانشگاه‌های غیرانتفاعی و جامع علمی - کاربردی کمترین میزان فراوانی و درصد را به خود اختصاص دادند. یافته‌های پژوهش بر اساس مرتبه علمی نویسندگان نشان می‌دهد که مرتبه علمی نویسندگان در ۹ طبقه شامل: کارشناس، کارشناسی ارشد، دانشجوی دکتری، دکتری تخصصی، مربی، استادیار، دانشیار، استاد و سایر دسته‌بندی شده‌اند، نتایج تحلیل همچنین نشان می‌دهد که کمترین میزان مقالات مربوط به مرتبه دکتری تخصصی و مرتبه مربی و بیشترین میزان مقالات مربوط به مرتبه استادیار است. یافته‌ها با نتایج مطالعات بشیری و خراسانی (۱۳۹۶)، رضایت (۱۳۹۴)، سلک و بزرگی (۱۳۸۹) مبنی بر پیشتازی دانشگاه‌های دولتی، و نویسندگان دارای سطوح تحصیلات تکمیلی بالاتر و همچنین مرتبه‌های بالای علمی، همسو است. می‌توان استنباط کرد که داشتن سطوح تحصیلاتی بالاتر، مرتبه علمی و اشتغال به تدریس و تحصیل در دانشگاه‌های دولتی و مادر، نقش بسزایی در گرایش به انجام پژوهش دارد. البته نتایج، این موضوع را هم مشخص می‌سازد که روند و سیر پژوهش‌ها به سمت سطوح پایین‌تر تحصیلاتی، مرتبه‌های علمی پایه و دیگر مراکز دانشگاهی غیردولتی نیز در حال حرکت است. یافته‌های مربوط به سؤال سوم پژوهش مبنی بر تحلیل موضوعی (عناوین، حوزه‌های موضوعی) مقالات علمی - پژوهشی دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که: حوزه‌های موضوعی مقالات دوفصلنامه در ۲۳ عنوان شامل: مطالعات علوم تربیتی و روان‌شناسی، مطالعات فرهنگی، مطالعات سیاسی، مطالعات جامعه‌شناسی، مطالعات فقهی، حقوقی، مطالعات الهیات و فلسفه، مطالعات زبان‌های خارجی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، مطالعات هنر، مطالعات تاریخی، مطالعات جغرافیا، مطالعات مدیریت و برنامه‌ریزی، مطالعات برنامه‌ریزی آموزش عالی، مطالعات اقتصاد،

مطالعات میان‌رشته‌ای، مطالعات زبان و ادبیات فارسی، مطالعات کتابداری و اطلاع‌رسانی، تدوین کتب درسی و مقالات، ارزیابی و ارزشیابی، «سمت»، نقد، مطالعات علوم پایه، و مصاحبه با متخصصان دست‌بندی شده‌اند. یافته‌ها بیانگر آن است که حوزه علوم سیاسی کمترین فراوانی و حوزه نقد و بررسی بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. پژوهش رضایت (۱۳۹۴)، قاضی میرسعید و همکاران (۱۳۹۴)، بختیاری و همکاران (۱۳۹۳)، زارعی و خدادادشهری (۱۳۹۲)، قهنویه و همکاران (۱۳۹۰)، ریاحی‌نیا و نوایی‌نژاد (۱۳۹۰)، سلک و بزرگی (۱۳۸۹)، زارع‌فراشبندی و همکاران (۱۳۸۶)، بابلتزر و همکاران (۲۰۱۰)، کوفوگیناکیس، اسلاتر و کروملی (۲۰۰۴) و یوزون (۲۰۰۲) نیز در پاسخ به سؤال مشابه این سؤال پژوهش انجام شده‌اند. در تبیین نتایج این سؤال می‌توان مطرح نمود که گرایش به پژوهش در حوزه‌های مختلف متفاوت بوده و در بعضی از حوزه‌ها همچون نقد تلاش بیشتری انجام گرفته است. و در بعضی از حوزه‌ها همچون حوزه سیاسی کمتر پژوهشی انجام شده است. به طوری که بررسی موضوعات مندرج در مجله مذکور نشان از تعادل موضوعی نامناسب دارد، به نحوی که به برخی از موضوعات مهم کمتر پرداخته شده است و به بسیاری از آن‌ها اصلاً پرداخته نشده است. البته نمی‌توان دلیل روشن و مشخصی برای این تفاوت‌گرایش‌ها مطرح نمود، جز اینکه محورهای مورد نظر دوفصلنامه بیشتر حول حوزه‌های موضوعی خاصی همچون تحلیل و نقد تدوین شده‌اند. جنبه دیگری که می‌توان مدنظر قرار داد این است که با توجه به اینکه دوفصلنامه در حوزه علوم تربیتی قرار گرفته است، با این حال موضوعات حوزه علوم تربیتی درصد نسبتاً بالایی ندارند. حال آنکه تدوین، تحلیل و سازمان‌دهی محتوا یکی از جنبه‌های مهم و اثرگذار در حوزه علوم تربیتی و برنامه‌ریزی درسی است. بر همین اساس می‌توان گفت که ارائه محورها و فراخوان‌های موضوعی، چه بر اساس سیاست‌های دوفصلنامه و چه بر اساس نیاز به پژوهش در حوزه‌ای خاص، به تقویت یکسان و هماهنگ پژوهش در حوزه‌های موضوعی وسیع‌تر کمک خواهد کرد تا هم حوزه‌های نادیده گرفته شده تقویت و هم از انجام پژوهش‌های تکراری در حوزه‌ای خاص اجتناب گردد. نتایج حاصل از بررسی سؤال چهارم پژوهش مربوط به تحلیل روش‌شناختی مقالات علمی - پژوهشی دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ در سه حوزه کمی، کیفی و ترکیبی نشان می‌دهد که: پژوهش‌های کیفی بیشترین و پژوهش‌های ترکیبی کمترین مقالات را به خود اختصاص داده‌اند. ابوالفتحی ممتاز و همکاران (۱۳۹۶)، ادیب‌منش و نصر (۱۳۹۵)، رحمان‌پور و

نصراصفهانی (۱۳۹۲)، زارع‌فراشبندی و همکاران (۱۳۸۶)، خداپرست و سلیمی (۱۳۹۴)، بابلتر و همکاران (۲۰۱۰) نیز در پژوهش‌هایی به بررسی و تحلیل روش‌شناختی پرداخته‌اند که با پژوهش حاضر و یافته‌های سؤال چهارم همسو است؛ و نتایج به دست آمده نیز حاکی از میل و رغبت و تغییر روش پژوهشگران از روش‌های کمی به روش‌های کیفی و ترکیبی است. در تبیین یافته‌های مربوط به این سؤال می‌توان گفت: با توجه به تغییر گرایش پژوهشگران از پژوهش‌های کمی به پژوهش‌های کیفی و ترکیبی در علوم انسانی، و همچنین نقش مهم پژوهش‌های کیفی و ترکیبی در توسعه علم و نظریه‌پردازی، دوفصلنامه با استقبال از این نوع پژوهش می‌تواند به زمینه بهبود و تقویت توان روش‌شناختی پژوهشگران کمک نماید. همچنین گرایش بیشتر به این نوع روش پژوهش نیز تقویت خواهد شد.

نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج پژوهش می‌توان پیشنهاد داد که روزآمدتر بودن انتشار و همچنین جذب تعداد بالای مقالات می‌تواند به غنای مجلات کمک نماید، در بحث جذب مشارکت می‌توان مشارکت زنان را در ارسال مقالات تقویت نمود، همچنین مجلات می‌توانند با ارائه فراخوان‌های مختلف به جذب مقالات نویسندگان با وابستگی‌های مختلف و سطوح و مرتبه‌های علمی متفاوت کمک نمایند.

در بخش حوزه‌های موضوعی می‌توان با مشخص کردن خلأها و نیازهای موضوعی در فراخوان مقالات با جذب مقالات تخصصی و ویژه، به پر کردن خلأهای موجود کمک کرد و مسیر انتشار مقالات را مدیریت نمود. بدیهی است اگر شماره منتشرشده یک مجله دارای مقالاتی در یک حوزه با ابعاد مختلف باشد به مخاطب در درک بهتر موضوع کمک خواهد نمود و دیگر پژوهشگران علاقه‌مند به حوزه موضوعی از این یک‌دستی در مقالات نهایت بهره را خواهند برد.

همچنین پیشنهاد می‌شود با توجه به ماهیت دوفصلنامه، سمت و سوی مقالات، بیشتر به سوی محورهای نشر، تدوین، تحلیل، نقد و ارزیابی کتب دانشگاهی هدایت گردد، تا روند موضوعی مقالات انسجام ویژه‌ای به خود گیرد. اگر مدیران و مسئولان دوفصلنامه بتوانند از طریق فراخوان‌های ویژه و تخصصی به این مهم دست یابند قطعاً دوفصلنامه به عنوان منبعی قوی‌تر و غنی‌تر در حوزه تهیه و تدوین محتوا و حوزه نشر کتب دانشگاهی تبدیل خواهد شد.

در بخش روش‌شناختی نیز می‌توان با مدیریت کردن مقالات و سازمان‌دهی در انتشار، به هماهنگی و همگنی روش‌شناختی در مقالات کمک نمود. روشن است که اگر مجلات، حوزه‌های روش‌شناختی را در نظر نگیرند، یکی از حوزه‌ها بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد و نویسندگان از دیگر روش‌ها غافل خواهند شد.

بی‌شک پژوهش در حوزه مجلات و فراتحلیل پژوهش‌های انجام شده می‌تواند به بهبود روند پژوهشی در حوزه‌های مختلف، کمک فراوانی نماید. پیشنهاد می‌شود به تحلیل‌های جزءنگرانه‌تر و تحلیل‌های استنادی توجه بیشتری شود. همچنین مقایسه بین پژوهش‌های منتشر شده در یک حوزه موضوعی در مجلات مختلف مربوط به آن حوزه، دید گسترده‌تر و روشن‌تری به مخاطبان، نویسندگان و مسئولان مجلات علمی خواهد داد.

منابع

- ابوالفتحی ممتاز، یداله؛ احمد دلبری، رباب صحاف، شهلا روستایی، راضیه سادات حسینی و مریم رامشینی (۱۳۹۶). «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات چاپ‌شده در مجله علمی پژوهشی سالمندی ایران ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۴»، *مجله سالمندی ایران*، سال ۱۲، شماره ۲، ص ۲۰۸-۲۱۹.
- ادیب‌منش، مرزبان و احمدرضا نصر (۱۳۹۵). «ملاحظات روش‌شناختی پژوهش در حیطه برنامه‌دستی در ایران و امریکا»، *فصلنامه مطالعات برنامه‌دستی*، دوره ۱۱، شماره ۴۰، ص ۹۵-۱۲۰.
- بختیاری، آمنه؛ فاطمه بدوی؛ مریم السادات هاشمی فشارکی و بهاره نصیری (۱۳۹۳). «تحلیل محتوای موضوعی مقالات علمی پژوهشی «حوزه زن و خانواده»، *پژوهشنامه زنان*، پاییز و زمستان ۱۳۹۳، دوره ۵، شماره ۲، ص ۱-۲۲.
- بشیری، بهناز سادات و محمد امین خراسانی (۱۳۹۶). «تحلیل محتوای مقالات فصلنامه پژوهش‌های روستایی بین سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴»، *فصلنامه پژوهش‌های روستایی*، دوره ۸، شماره ۱، ص ۱۳۸-۱۵۱.
- خداپرست، محبوبه و مهدی سلیمی (۱۳۹۴). «بررسی مقالات بازاریابی ورزشی نشریات علمی - پژوهشی با استفاده از تحلیل استنادی و محتوایی»، *رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی*، دوره ۳، شماره ۱۰، ص ۵۷-۷۲.
- رحمان‌پور، محمد و احمدرضا نصر اصفهانی (۱۳۹۲). «روش‌شناسی پژوهش‌های داخلی و خارجی مربوط به حوزه برنامه‌دستی در آموزش عالی»، *دوفصلنامه نظریه و عمل در برنامه‌دستی*، دوره ۱، شماره ۲، ص ۱۲۵-۱۴۸.
- رضایت، غلامحسین (۱۳۹۴). «تحلیل محتوا و استنادی مقاله‌های چاپ شده در فصلنامه پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی»، *پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی*، سال بیست و سوم، دوره جدید، شماره ۲۶، ص ۱۰۵-۱۳۸.

- ریاحی نیا، نصرت و شکوه نوابی نژاد (۱۳۹۰). «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه تحقیقات زنان»، *مجله تحقیقات زنان (مجله مطالعات زنان)*، بهار ۱۳۹۰، دوره ۵، شماره ۱، ص ۹۹-۱۱۱.
- زارعی، عیسی و نیره خداداد شهری (۱۳۹۳). «تحلیل استنادی و محتوایی مقالات فصلنامه مطالعات راهبردی (شماره‌های ۴۶-۶۲)». *فصلنامه مطالعات راهبردی*، سال دهم، شماره ۱، ص ۱۷۵-۱۹۶.
- زاهدی اصل، محمد و اعظم پیله وری (۱۳۹۷). «فراتحلیلی بر مطالعات مربوط به سلامت اجتماعی»، *فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی*، دوره ۵، شماره ۱۹، ص ۷۱-۱۰۷.
- سلطانی، شیفته (۱۳۷۷). «آشنایی با مجلات کتابداری ایران»، *فصلنامه کتاب*، دوره ۹، شماره ۸۷، ص ۶۵-۱.
- سلک، محسن و اشرف السادات بزرگی (۱۳۸۹). «تحلیل محتوای مقالات منتشر شده در دو نشریه فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی» و «فصلنامه کتاب» در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶، *فصلنامه دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات)*، سال سوم، شماره ۴، ص ۱۰-۲۵.
- شهریاری، پرویز (۱۳۸۵). «تحلیل استنادی مقالات فصلنامه علوم اطلاع‌رسانی»، *فصلنامه کتاب*، دوره ۱۷، شماره ۱۰۲، ص ۸۹-۳.
- غلامی، طاهره (۱۳۹۵). «تحلیل محتوای مقالات فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری (۱۳۸۵-۱۳۹۴)»، *اخلاق در علوم و فناوری*، سال یازدهم، شماره ۱، ص ۲۹-۳۸.
- قاضی میرسعید، سیدجواد؛ کمیل کلبادی نژاد، محبوبه ممتازان و مسعود محمدی (۱۳۹۴). «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه علمی پژوهشی پی‌اورد سلامت»، *اطلاع‌رسانی پزشکی نوین*، دوره اول، شماره دوم، ص ۳۲-۴۲.
- قهنویه، حسن؛ فریده موحدی، محمدحسین یارمحمدیان و سیما عجمی (۱۳۹۰). «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات چاپ شده در مجله علمی پژوهشی مدیریت اطلاعات سلامت، مدیریت اطلاعات سلامت»، دوره ۸، شماره ۱، ص ۸۲-۹۲.
- کریمی، مرتضی و زهرا حجازی (۱۳۹۳). «شناسایی، مقایسه و تحلیل گرایش‌های موضوعی کتاب‌های درسی دانشگاهی رشته تکنولوژی آموزشی در ایران و جهان»، *دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی*، دوره ۱۸، شماره ۳۲، ص ۱۹-۴۸.
- کریمی، مرتضی؛ زهرا حجازی و سید محمد صادق طباطبایی (۱۳۹۵). «شناسایی، مقایسه و تحلیل گرایش‌های موضوعی غالب و غایب در کتاب‌های درسی دانشگاهی رشته مطالعات برنامه درسی در ایران و جهان»، *دوفصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی*، دوره ۲۰، شماره ۳۸، ص ۴۸-۶۳.
- محمدی مقدم، یوسف؛ علی سیاح پور و فاطمه همتیان (۱۳۹۶). «تأملی بر تحلیل محتوایی و جریان دانشی فصلنامه مطالعات پژوهشی راهور»، *فصلنامه علمی ترویجی راهور*، سال ۱۴، شماره ۳۹، ص ۷۳-۹۳.
- نیازی، محسن؛ سید سعید حسینی زاده آرنی، ایوب سخایی، فاطمه یعقوبی و ماشاءالله حسینی (۱۳۹۶). «فراتحلیل مطالعات دین‌داری و سبک زندگی در ایران (پژوهش‌های منتشر شده در سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۵)»، *فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی*، دوره ۹، شماره ۳۳، ص ۳۷-۷۶.
- Buboltz, W. Deemer, E. & Hoffmann, R. (2010), "Content analysis of the Journal of Counseling Psychology", *Journal of Counseling Psychology*, 57(3): 368-75, doi: 10.1037/a0020028.
- Cook, DA & Beckman, TJ (2007). "Bordage G. Quality of reporting of experimental studies

- in medical education: a systematic review", *Med Educ*, 41(8): 737-45.
- Dulle, F. W. (2004), "Creating a core journal collection for agricultural research in Tanzania: citation analysis and user opinion techniques", *Library Review*, 53(5): 270-277.
- Koufogiannakis, Denise & Ellen Crumley (2004). "Content analysis in librarianship research", *Journal of Information Science*, 30 (3): 227-239.
- Luzadis, VA; Castello, L; Choi, J; Greenfield, E; Kim, SK; Munsell, J; Nordman, E; Franco, C; & Olowabi, F. (2010). "The science of ecological economics: A content analysis of ecological economics 1989-2004", *Annals of the New York Academy of Science*, 1185 (1), 1-10.
- Smucker, M. & Grappendorf, H. (2008). "A content analysis of sport management faculty collaboration: Single versus multiple authorship", *The Smart Journal*, 4(2), pp: 47-57.
- Uzun. A. (2002). "Library and information science research in developing countries and eastern european countries: A brief bibliometric perspective", *The International Information & Library Review*, Vol. 34 , No. 1.
- Wearer, D & Opperman, M. (2000). *Turism Management*, Sydney: John Wiley & Sons.